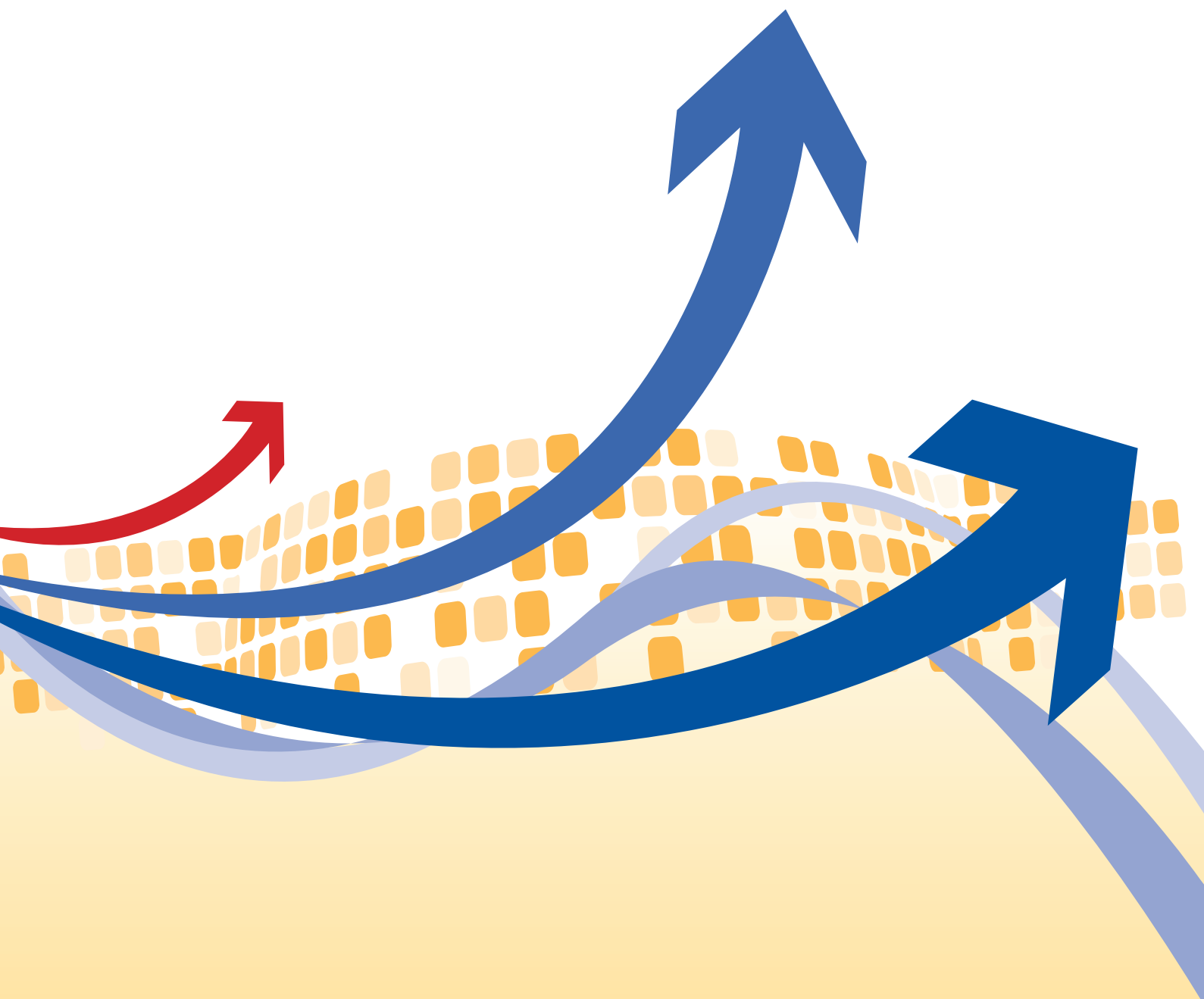

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Αποτελεσμάτων, συμπερασμάτων και προτάσεων
από την έρευνα της Ένωσης Εργαζομένων Καταναλωτών Ελλάδας:

*«Οι Καταναλωτικές Συνήθειες των Παιδιών
σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων»*

Αθήνα, Μάρτιος 2011

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε.

ΕΝΩΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Παρουσίαση αποτελεσμάτων, συμπερασμάτων και προτάσεων από την έρευνα της Ένωσης Εργαζομένων Καταναλωτών Ελλάδας

Περιγραφή της έρευνας	σελ 3
Σκοπιμότητα της έρευνας	σελ 4
Αποτελέσματα έρευνας	σελ 5
Ποιοτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων	σελ 9
Κεντρικά συμπεράσματα	σελ 11
Προτάσεις	σελ 12
Προσάρτημα	σελ 15

Παράρτημα Γραφημάτων

Ατομικά στοιχεία συμμετέχοντος (γονέα)	σελ 17
Διαχείριση Οικονομικού Προϋπολογισμού	σελ 22
Παιδί και Αγορές	σελ 24
Κοινωνική Ευθύνη	σελ 28
Ποιότητα και Ασφάλεια Προϊόντων	σελ 31

Ερωτηματολόγιο «Οι καταναλωτικές συνήθειες των παιδιών Σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων»

Ατομικά στοιχεία συμμετέχοντος	σελ 37
Διαχείριση Οικονομικού Προϋπολογισμού	σελ 39
Παιδί και Αγορές	σελ 40
Κοινωνική Ευθύνη	σελ 41
Ποιότητα και Ασφάλεια Προϊόντων	σελ 42

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

**ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ:**

***«ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ»***

Αθήνα, 9 Μαρτίου 2011

Επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων:

Ένωση Εργαζομένων Καταναλωτών Ελλάδας

Ερευνητική ομάδα:**Συντονιστής έργου**

- Ιωάννα Καρανδινάκη,
Πρόεδρος Ένωσης Εργαζομένων Καταναλωτών Ελλάδας
- Λεμονιά Σταματοπούλου,
Γεν. Γραμματέας Ένωσης Εργαζομένων Καταναλωτών Ελλάδας

Επιστημονικός Υπεύθυνος

- Κωνσταντίνος Β. Λαμπρόπουλος,
Οικονομολόγος, Δρ. Οικονομικές Τεχνικές, Προβλέψεις, Προοπτικές

Στατιστική επεξεργασία βάσης δεδομένων

- Κώστας Μπουκουβάλας,
Στατιστικός Αναλυτής

Ομάδα Υποστήριξης ερευνητικού έργου

- Κωνσταντία Ζωγάκη
- Αναστασία Χατζηπαύλου
- Αϊντα Αρβανιτάκη
- Γιώργος Ρεπούσης
- Κατερίνα Βουλγαρέλλη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε από τις 13 Σεπτεμβρίου 2010 μέχρι και τις 16 Φεβρουαρίου 2011.

Συνολικά διανεμήθηκαν σε Δημοτικά Σχολεία ολόκληρης της χώρας 3.000 ερωτηματολόγια και επεστράφησαν 2.361 ερωτηματολόγια τα οποία και αποτέλεσαν αντικείμενο στατιστικής επεξεργασίας.

Η διανομή των ερωτηματολογίων έγινε από τα κατά τόπους Εργατο-Υπαλληλικά Κέντρα.

Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό επειδή αποδεικνύει τη δυνατότητα τέλεσης δράσεων πανελλαδικής εμβέλειας με ελάχιστο κόστος μέσω της αξιοποίησης των δυνατοτήτων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ

Η έρευνα αποσκοπεί στην καταγραφή των βασικών στάσεων των γονέων των παιδιών του Δημοτικού, δηλαδή ηλικίας 6 – 13 ετών, στη διαχείριση των καταναλωτικών αναγκών και επιθυμιών των παιδιών τους.

Η θεμελιώδης υπόθεση εργασίας της έρευνας είναι ότι οι γονείς καλούνται να διαχειριστούν την καταναλωτική συμπεριφορά των παιδιών τους ως έκφραση της ροπής κοινωνικοποίησης που ενδογενώς τα διακρίνει.

Στο πλαίσιο αυτό, η «βοήθεια» προς το γονέα οφείλει να είναι κατ' αρχήν θεσμικού τύπου, δηλαδή να διαμεσολαβείται από τους υφιστάμενους κοινωνικούς θεσμούς με πρώτο και κύριο, φυσικά, το ίδιο το σχολείο.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΤΥΠΙΚΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Φύλο απαντούντος γονέα κηδεμόνα

Γυναίκα: 72,7%.

Ηλικία απαντούντος γονέα / κηδεμόνα

25 – 44 ετών: 63,3%.

Τόπος διαμονής οικογένειας

Επαρχία: 64,8%.

Επάγγελμα

Αντιπροσωπευτική επικέντρωση στους μισθωτούς του ιδιωτικού (26,9%) και δημόσιου (25,7%) τομέα με παράλληλη υποαντιπροσώπευση εργοδοτών (9,1%) και νοικοκυρών (18,8%).

Υπάρχει θετική συσχέτιση ανάμεσα στις συμπληρωματικές οικογενειακές ιδιότητες «εργοδότη» και «νοικοκυράς».

Μορφωτικό επίπεδο

Επικέντρωση στους αποφοίτους Λυκείου / Εξαταξίου Γυμνασίου και ΤΕΙ / Ανώτερης Σχολής: 59,6%.

Μέγεθος οικογένειας

Μεσαία οικογένεια με 2-3 παιδιά (76,8%) από το επικρατούν πρότυπο με 1-2 παιδιά.

Βεβαίως, το πλήθος των παιδιών άνω του ενός συσχετίζεται ως ένα βαθμό θετικά με την οικονομική κατάσταση της οικογένειας, εισοδηματική και περιουσιακή παρούσα και μέλλουσα.

Οικονομική κατάσταση οικογένειας

Μικρο-Μεσαία.

Επικέντρωση οικογενειακού εισοδήματος στις κατηγορίες: Κατώτερος μισθός x 3 (31,8%) και Κατώτερος Μισθός x 4 (18,7%).

Σημειώνεται, επίσης, ότι το χαμηλότερο κόστος διαβίωσης στην επαρχία καθώς και η χρηματική αποτίμηση του μικρότερου χρόνου που απαιτείται για τις μετακινήσεις προσαυξάνουν την αγοραστική δύναμη του κατώτερου μισθού στην επαρχία κατά 19,5%.

Οικονομική δομή οικογενείας

Η γυναικεία εργασία είναι συμπληρωματική (800€ - 1.000€ / μήνα) στην διαμόρφωση του οικογενειακού εισοδήματος.

Οικογενειακή λειτουργία

Ο βασικός τελεστής είναι η μητέρα.

Τα παιδιά στην επαρχία φαίνεται να είναι περισσότερο «κακομαθημένα» απ' ό,τι τα παιδιά στις μεγάλες πόλεις.

Η λειτουργούσα διευρυμένη οικογένεια (παππούς – γιαγιά, θείος – θεία) συμβάλλει θετικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Παρεχόμενο χαρτζιλίκι

Το μέσο μηνιαίο χαρτζιλίκι που παρέχεται στα παιδιά του δείγματος ανέρχεται στο ποσό των 50,41€. Αυτό, ωστόσο, κυμαίνεται από 58,52€ για τα μοναχοπαίδια μέχρι τα 37,55€ για τις πολυμελείς οικογένειες με 4 παιδιά και κατέρχεται στα 21,25€ για τις πολυμελείς οικογένειες με 5 παιδιά.

Δεδομένου ότι το χαρτζιλίκι παρέχεται σε ημερήσια βάση (57,4%), το παρεχόμενο μηνιαίο ποσό των 50€ προκύπτει ως το γινόμενο των ημερών σχολείου (20) επί το ημερήσιο ποσό των 2,5€. Το ημερήσιο ποσό συνάδει με την κοινή αίσθηση της ελάχιστης ημερήσιας κατανάλωσης ειδών διατροφής (2€) πλέον μιας προσαύξησης κατά $\frac{1}{4}$ (0,5€) για τυχόν αγορές μη διατροφικού χαρακτήρα.

Στο πλαίσιο αυτό, η ενημέρωση του παιδιού για τον οικογενειακό προϋπολογισμό (83,4%) σχετίζεται περισσότερο με την δικαιολόγηση του ποσού του παρεχόμενου χαρτζιλικιού και λιγότερο με την αιτιολόγηση των καταναλωτικών αναγκών του παιδιού. Το χαρτζιλίκι είναι, επομένως, ένα σύνθετο μέγεθος που αντανακλά επίσης το κοινωνικό status της οικογένειας.

Το όποιο κοινωνικό τμήμα του χαρτζιλικιού προφανώς αφήνεται στην ελεύθερη διαχείριση του παιδιού (79,2%).

Ο παράγοντας αιτιολόγηση των αναγκών υπεισέρχεται στην τυχόν προσαύξηση του καθιερωμένου χαρτζιλικιού. Στην περίπτωση αυτή, οι ανάγκες σταθμίζονται αξιακά και παρέχεται μόνο το επιπλέον ποσό που απαιτεί η ικανοποίησή τους (72,8%).

Πρωινά, προγεύματα και συλλογικότητες

Το χαρτζιλίκι λειτουργεί ως ένα βαθμό ως το χρηματικό υποκατάστατο του προγεύματος / κολατσιού. Από την πλευρά του γονέα, ο κύριος λόγος για την υποκατάσταση αυτή εμφανίζεται να είναι ο ελλιπής διαθέσιμος χρόνος του γονέα (58,2%). Από την πλευρά του παιδιού, ο κύριος λόγος εμφανίζεται να είναι η προτίμηση για τις συλλογικότητες που διαμορφώνονται στις καντίνες των σχολείων και στους συναφείς αγοραίους χώρους εστίασης (59,6%).

Διαπιστώνεται, συνεπώς, η λειτουργία της ροπής κοινωνικοποίησης του παιδιού μέσα στο σχολείο και δίπλα από το σχολείο.

Οι γονείς επιθυμούν να απεμπλακούν πλήρως από την όλη διαδικασία πρωινού / κολατσιού. Προτιμούν τη διατροφή των παιδιών στο σχολείο (96,3%) και είναι ενημερωμένοι για τα προϊόντα που τα παιδιά τους καταναλώνουν στο σχολείο (82,0%). Υστερούν στη γνώση των προϊόντων που μπορούν να πωλούνται στα σχολεία (68,1%).

Αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών

Το παιδί εκδηλώνει τις επιθυμίες του για την αγορά συγκεκριμένων προϊόντων που καταναλώνονται στο σπίτι (59,7%) και συμμετέχει στα ψώνια για το σπίτι (85%).

Η συμμετοχή στα ψώνια σχετίζεται προφανώς και με τις διαθέσιμες δυνατότητες φύλαξης του παιδιού κατά την απουσία των γονέων αλλά και στην βοήθεια που το παιδί προσφέρει στην εύρεση και επιλογή των προϊόντων στο χώρο αγοράς καθώς και τη μεταφορά τους στο σπίτι. Προϋπόθεση για τη βοήθεια εντός του χώρου αγοράς είναι η ανάγνωση των ετικετών των προϊόντων (89,3%) και η αναγνώριση του εάν είναι ληγμένα ή όχι (96,2%).

Η αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών (ένδυση και υπόδηση) έχει σαφώς διαπραγματευτικό χαρακτήρα ανάμεσα στο παιδί (38,3%) και το γονέα (61,7%) καθώς οι επιθυμίες του παιδιού καθορίζονται σε σημαντικό βαθμό όχι μόνο από τις προσωπικές ανάγκες του *per se* αλλά και από την εικόνα των συνομηλίκων του / συμμαθητών του (81,7%).

Στο πλαίσιο αυτό ο γονέας είναι έντονα παρεμβατικός (93,5%) και στην περίπτωση των επιθυμιών «αυθόρμητων» αγορών του παιδιού γίνεται μεγάλη διαπραγμάτευση ανάμεσα στο γονέα και το παιδί (91,4%).

Η αγορά των διαρκών καταναλωτικών αγαθών έχει επίσης μια κοινωνική συνιστώσα που συνδυασμένα αφορά τόσο το κοινωνικό status της οικογένειας αλλά όσο και το υπό διαμόρφωση κοινωνικό status του ίδιου του παιδιού στα διάφορα πεδία κοινωνικής αναφοράς που κατά περίπτωση διαθέτει με πρώτα και κύρια το σχολείο και την παρέα του (83%). Πρόκειται, λοιπόν, για μια από τις εκφράσεις της ενδογενούς ροπής κοινωνικοποίησης του παιδιού, δηλαδή κοινωνικής διαμόρφωσης της προσωπικότητάς του.

Η αέναη συζήτηση μεταξύ των διαδοχικών γενεών γίνεται σε ποσοστό 93%. Στη συζήτηση αυτή, ο γονέας επιχειρεί να αποφύγει τις ακραίες εκδηλώσεις ταυτοτικού προσδιορισμού του παιδιού που τροφοδοτούνται από τις διαφημίσεις (91,5%) και τα MME.

Στο πλαίσιο αυτό ο γονέας αντιλαμβάνεται την καταναλωτική διαπαιδαγώγηση του παιδιού ως μέσο μείωσης των διαπραγματευτικών / διαχωριστικών εντάσεων που συνοδεύουν την ροπή κοινωνικοποίησης του παιδιού.

Ο γονέας θεωρεί σημαντική την εκμάθηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του (μικρού) καταναλωτή (93,7%) και σκόπιμη την εισαγωγή ενός μαθήματος καταναλωτικής αγωγής στα σχολεία (87,0%).

Τέλος, ο γονέας φροντίζει να υπενθυμίσει στα παιδιά την προνομιακή θέση τους έναντι των παιδιών εκείνων που εργάζονται είτε με τη θέλησή τους είτε ενάντιά της (66,4%).

ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Έμμεση αυτοαξιολόγηση των απαντούντων

Οι απαντήσεις παρουσιάζουν εμμέσως πλην σαφώς μια θετικότερη της κοινώς αναμενόμενης αυτοαξιολόγηση του μητρικού ρόλου.

Η υπερεκτίμηση αυτή εκτιμάται συνολικά στο 38,1%.

Διαπίστωση καλής πρόθεσης / θετικής προδιάθεσης εκ μέρους των γονέων

Παράλληλα η όποια θετική υπερεκτίμηση που σημειώνεται στις απαντήσεις υποδηλώνει και την καλή πρόθεση / θετική προδιάθεση του απαντούντος να ανταποκριθεί θετικά στις ενέργειες που διατυπώνουν οι ερωτήσεις.

Η θετική προδιάθεση των γονέων στην καταναλωτική εκπαίδευση των παιδιών αποτελεί το πρώτο από τα σημαντικά ευρήματα της έρευνας.

Πρόσληψη καταναλωτικής πληροφόρησης εκ μέρους των γονέων

Συμπληρωματικά με το εύρημα αυτό, το δεύτερο σημαντικό εύρημα της έρευνας είναι η πολυδιάσπαση και η αποσπασματικότητα των οδών και μέσων πρόσληψης της απαιτούμενης πληροφόρησης για την ορθή καταναλωτική συμπεριφορά που παράγεται από τη σχέση γονέων – παιδιών.

Το εύρημα αυτό προκύπτει από τις ελεύθερες απαντήσεις που δίνονται στο *Ερώτημα #4 τους Τμήματος Κοινωνική Ευθύνη: «Ποιοι είναι οι τρόποι ευαισθητοποίησης και διαμόρφωσης της καταναλωτικής κουλτούρας;»*.

Τα σχετικά αποτελέσματα παρατίθενται στο Γράφημα που ακολουθεί:

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Έλλειψη θέσμησης στη διαμόρφωση της καταναλωτικής συνείδησης και συμπεριφοράς

Με τη σειρά του το εύρημα αυτό υποδηλώνει την έλλειψη κοινωνικής θέσμησης στην διαμόρφωση της καταναλωτικής συνείδησης και συμπεριφοράς των παιδιών αλλά και των γονέων / κηδεμόνων.

Η καταναλωτική συνείδηση, άρα και συμπεριφορά, διαμορφώνεται αυθόρμητα, τυχαία, αποσπασματικά μέσα στην κοινωνία και όχι επίσης συμπληρωματικά από την ίδια την κοινωνία μέσω της αξιοποίησης των πολυποίκλων θεσμών που διαθέτει.

Αυτό το λογικό συμπέρασμα αποτελεί το τρίτο σημαντικό εύρημα της έρευνας επειδή αποτελεί τη βάση των όποιων προτάσεων μπορούν να διατυπωθούν για τη διαμόρφωση καταναλωτικής συνείδησης και ανάλογης αγοραστικής συμπεριφοράς.

Η διατροφή ως προνομιακό πεδίο έκφρασης της ροπής κοινωνικοποίησης των παιδιών

Διαπιστώθηκε ότι το σχολείο και η δευτερεύουσα διατροφή μέσα και έξω απ' αυτό αποτελούν τα κύρια πεδία έκφρασης της ροπής κοινωνικοποίησης των παιδιών. Με την έννοια αυτή η «διατροφή έξω από το σπίτι» είναι αναπόφευκτη αλλά και αναγκαία.

Το πρόβλημα με τη δευτερεύουσα διατροφή είναι ότι αυτή είναι συνήθως μη υγιεινή και σε ορισμένες περιπτώσεις επιβλαβής για την φυσιολογική ανάπτυξη των παιδιών.

Πολιτικές

Ως συνήθως, οι πολιτικές αποτροπής ή / και καταστολής δεν είναι αποτελεσματικές στην επιθυμητή έκταση. Απεναντίας απαιτείται η υιοθέτηση πολιτικών συμπληρωματικής αντιστάθμισης των όποιων «βλαβερών» συνεπειών με παράλληλη την κατά περίπτωση ηλικίας κατάλληλη θέσμισή τους.

Ο αθλητισμός και ο χορός αποτελούν τα αποδοτικότερα μέσα αντιστάθμισης και παράλληλα μήτρες διαμόρφωσης καταναλωτικής συνείδησης και ορθής καταναλωτικής συμπεριφοράς.

Θεσμικά μέσα διαχείρισης των πολιτικών

Ο πυρήνας διαχείρισή αυτών των μέσων είναι βεβαίως το σχολείο αλλά επίσης και όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι ένοπλες δυνάμεις και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών όπως είναι τα Εργατικο-υπαλληλικά Κέντρα και οι Ενώσεις Καταναλωτών..

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. ΣΧΟΛΕΙΟ

Βιβλιάριο Φυσικής Κατάστασης Μαθητή / Μαθήτριας

Ετήσιος σωματομετρικός έλεγχος των μαθητών κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς.

Γενικές διατροφικές οδηγίες ανάλογα με τα αποτελέσματα του σωματομετρικού ελέγχου – Προτεινόμενες Ενδεικτικές Ημερήσιες Προσλήψεις (Guideline Daily Amounts).

Υπόδειξη των αθλημάτων που είναι κατάλληλα για σωματομετρικά δεδομένα και σωματότυπο των μαθητών.

Φάκελος με καρτέλες τυπικής συσχέτιση άθλησης και διατροφικών αναγκών

Ετήσια διάχυση των καρτελών στις οικογένειες των μαθητών

Ευαισθητοποίηση κηδεμόνων – διάχυση ερευνών και μελετών από το Υπουργείο

Σχολείο – Αθλητισμός – Χορός: η δικτυακή συσχέτιση με κέντρο το σχολείο

Δικτυακού τύπου συνεργασία των σχολικών μονάδων με παρόχους άθλησης

Δικτυακού τύπου συνεργασία των σχολικών μονάδων με παρόχους χορού

Σχολικά κυλικεία

Περιοδική δειγματοληψία προϊόντων από τη Σχολική Επιτροπή

Έλεγχος των δειγμάτων από το αρμόδιο όργανο του κράτους ή / και συμβεβλημένους / πιστοποιημένους φορείς.

Εστίαση μαθητών στο Σχολείο

Η ημιδιατροφή των παιδιών στο σχολείο αποτελεί αίτημα των γονέων. Το πρόβλημα υποδομών πρέπει να αντιμετωπιστεί με μακροχρόνιο προγραμματισμό και συμμετοχή του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων.

2. ΣΠΙΤΙ

Οι αντισταθμιστικές στάσεις γονέων και κηδεμόνων

Υγιεινή διατροφή κατ' αντιστοιχία με τις υποδείξεις του σωματομετρικού ελέγχου των μαθητών

Ελαχιστοποίηση της διατροφής στο σπίτι με έτοιμα φαγητά

Κατάρτιση εβδομαδιαίου προγραμματισμού διατροφής

Παρακίνηση σε αθλητικές / χορευτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες

Παρακολούθηση των ανοικτών κοινωνικοποιητικών (αθλητικών / χορευτικών / πολιτιστικών) δραστηριοτήτων του παιδιού.

Κοινές κοινωνικές συλλογικές δραστηριότητες παιδιών – κηδεμόνων σε οικογενειακά και φιλικά περιβάλλοντα

Βαθμιαία συνυπευθυνοποίηση παιδιών – κηδεμόνων στην οικονομική διαχείριση της παιδικής καταναλωτικής δαπάνης

Περιοδικός απολογισμός των οικογενειακών δαπανών

Κοινή περιοδική κατάρτιση προϋπολογισμού παιδιών:

- μηνιαίος προϋπολογισμός (τρέχουσες δαπάνες)
- εξαμηνιαίος προϋπολογισμός (διαρκή καταναλωτικά αγαθά – ένδυση / υπόδεση)

Συνδυασμός χαρτζιλικιού σε καθημερινή βάση (πενθήμερο σχολείο) και περιοδική (Σαββατοκύριακο – αργίες / διακοπές).

Έλεγχος χρήσης χαρτζιλικιού από τους κηδεμόνες

Διαπαιδαγωγική πραγματοποίηση επιλεγμένων πράξεων αγορών προϊόντων και υπηρεσιών για το παιδί με πληρωμές μέσω του ίδιου του παιδιού.

Κοινωνική συνυπευθυνότητα: επιλογή και διάθεση σε άπορα παιδιά του «άχρηστου» αποθέματος των ειδών (ρούχα, παιχνίδια) που το παιδί διαθέτει.

3. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ανάρτηση προειδοποιητικών αφισών στους χώρους πώλησης / παροχής υπηρεσιών για τις δυσμενείς συνέπειες της υπερκατανάλωσης και της χρήσης προϊόντων για άλλες χρήσεις εκτός εκείνων για τις οποίες έχουν σχεδιαστεί.

Προειδοποιητικό messaging (pop ups) από τα sites στο internet για τις δυσμενείς συνέπειες της συνεχούς χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή πέρα από μια ορισμένη διάρκεια.

Χρήση σήμανσης ηλικιακής καταλληλότητας.

4. ΔΗΜΟΣΙΟ

Καταγραφή και παρακολούθηση της δαπάνης του χαρτζιλικιού των παιδιών

Στις έρευνες της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής η κατηγορία δαπανών «Αναψυχή / Πολιτισμός» να αναλυθεί στις ακόλουθες 4 κατηγορίες: Αναψυχή / Αθλητισμός / Χορός / Πολιτισμός

Καθιέρωση σήματος ηλικιακής καταλληλότητας

Π.χ. «προϊόν κατάλληλο για ηλικίες από ... μέχρι ...».

Δημιουργία Δείκτης Τιμών Μικρού Καταναλωτή

Η Ελληνική Στατική Αρχή δημιουργεί σχετικό στατιστικό δείκτη που παρακολουθεί τις τιμές των προϊόντων που καταναλώνουν τα παιδιά.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΣΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

Εκπαιδευτικά Ιδρύματα πάσης φύσης και μορφής (ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΙΕΚ, κλπ)

Υποχρεωτικό σεμινάριο αγωγής του καταναλωτή διάρκειας 1 εβδομάδας

Ένοπλες δυνάμεις

Υποχρεωτικό σεμινάριο αγωγής του καταναλωτή διάρκειας 1 εβδομάδας μετά το πέρας της βασικής εκπαίδευσης.

Συνεχής ειδικευμένη άθληση όλου του προσωπικού των ενόπλων δυνάμεων.

Εργατο-υπαλληλικά Κέντρα

Σεμινάρια συνεχούς καταναλωτικής επιμόρφωσης ενηλίκων

Διάχυση πληροφόρησης

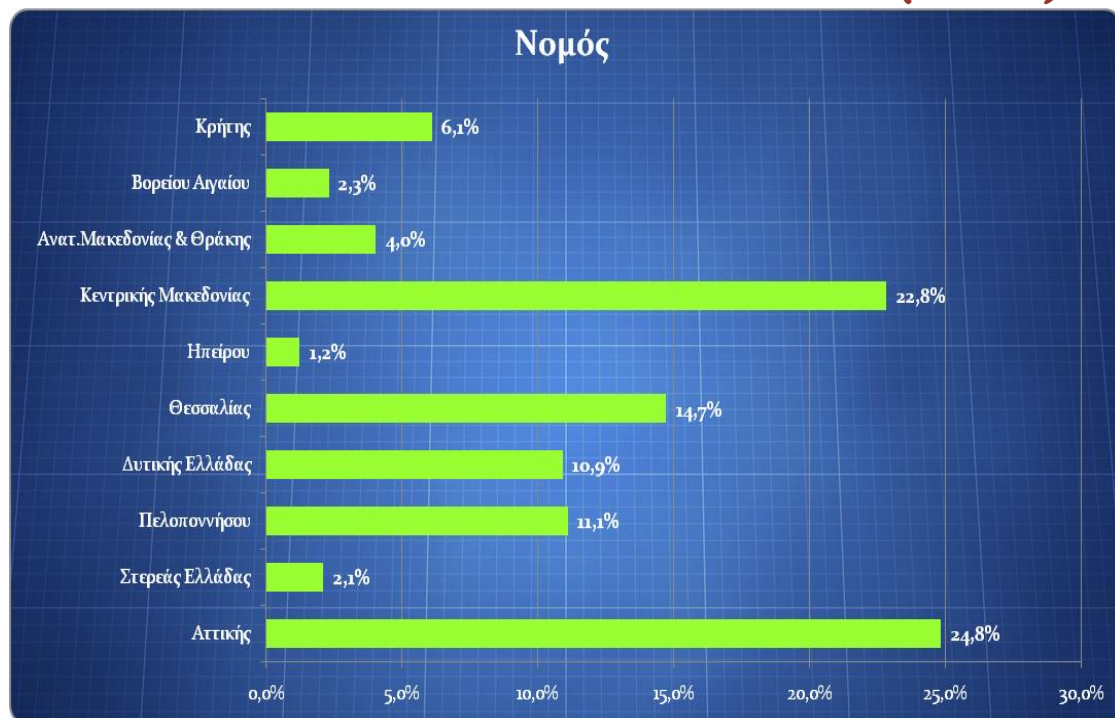
Ενώσεις Καταναλωτών

Σεμινάρια συνεχούς καταναλωτικής επιμόρφωσης ενηλίκων

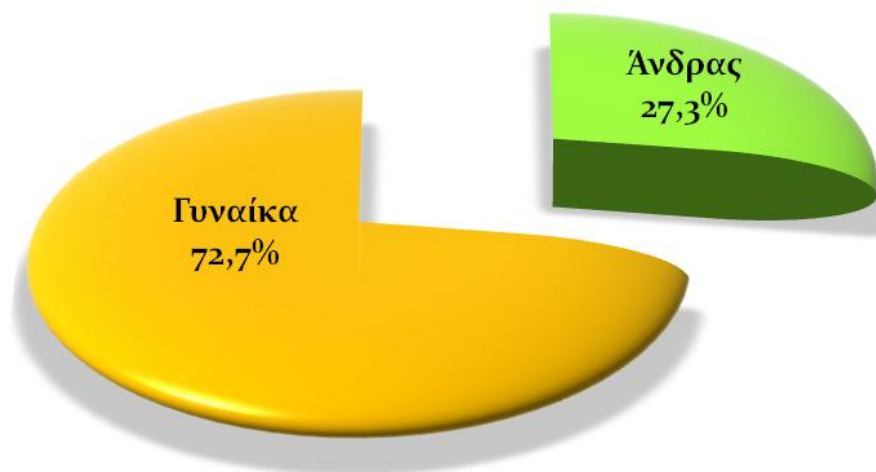
Διάχυση πληροφόρησης

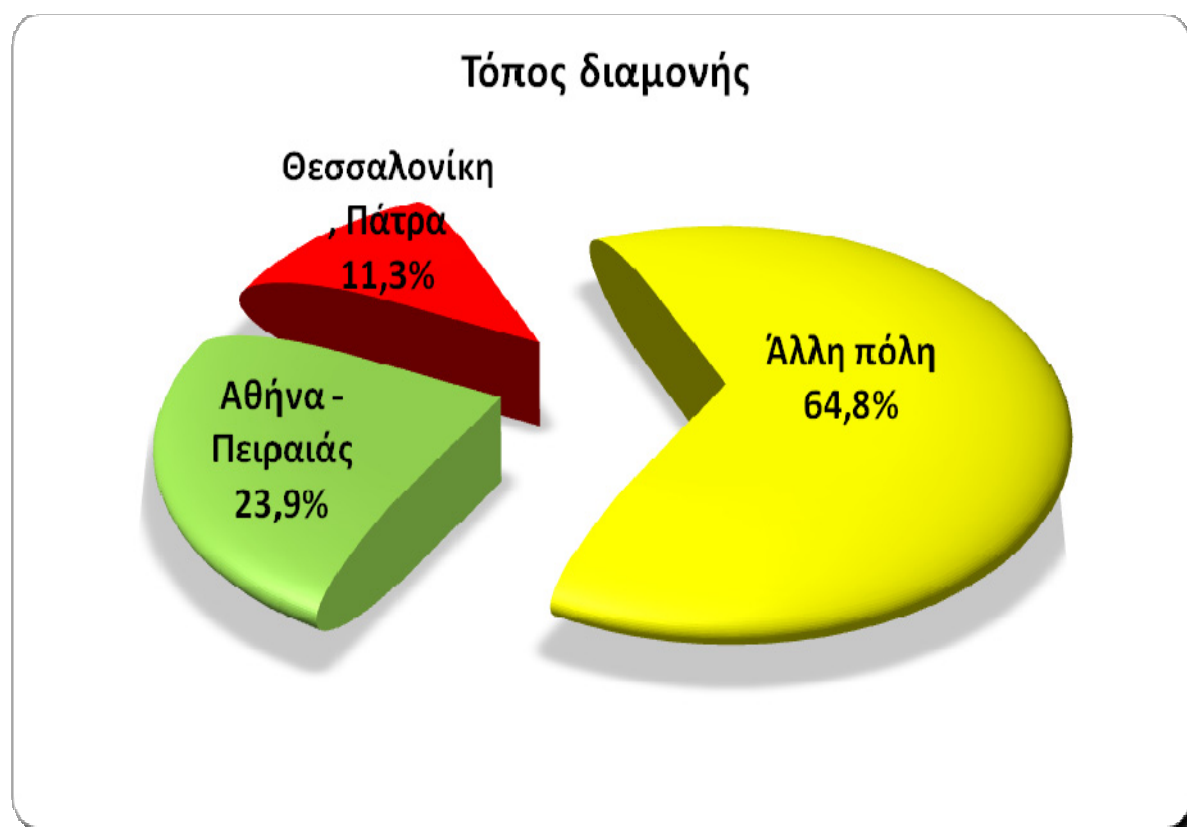
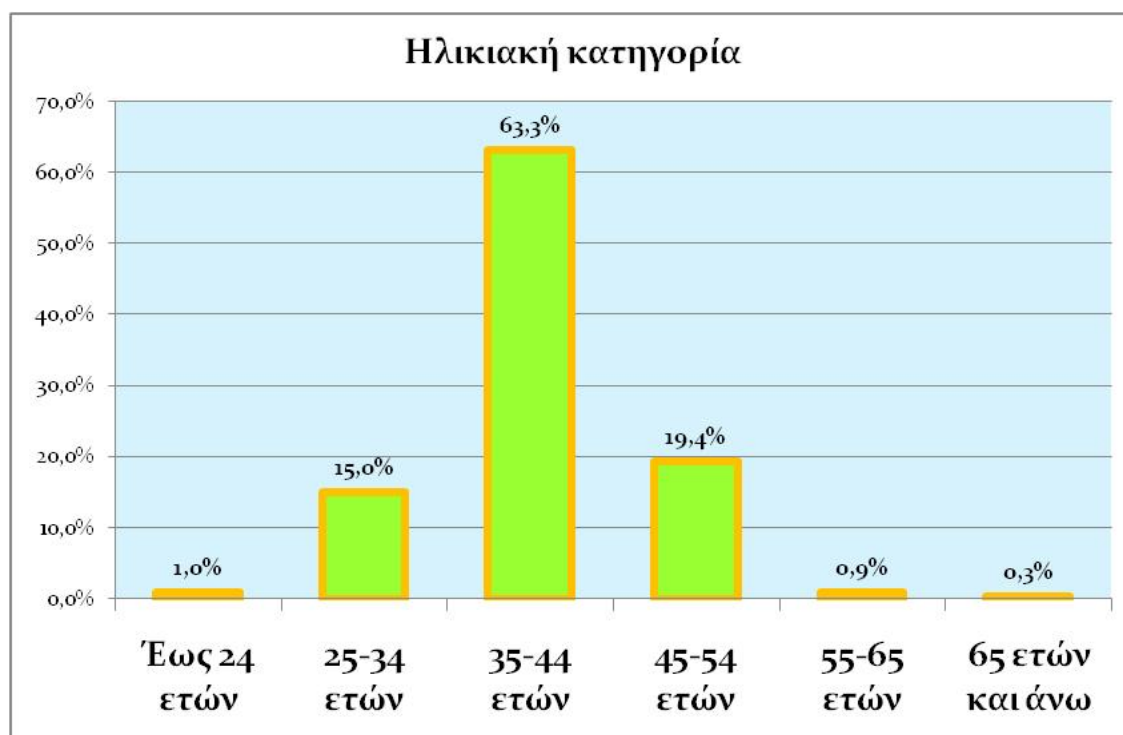
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ:
«ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ»

1. ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΟΣ (ΓΟΝΕΑ)

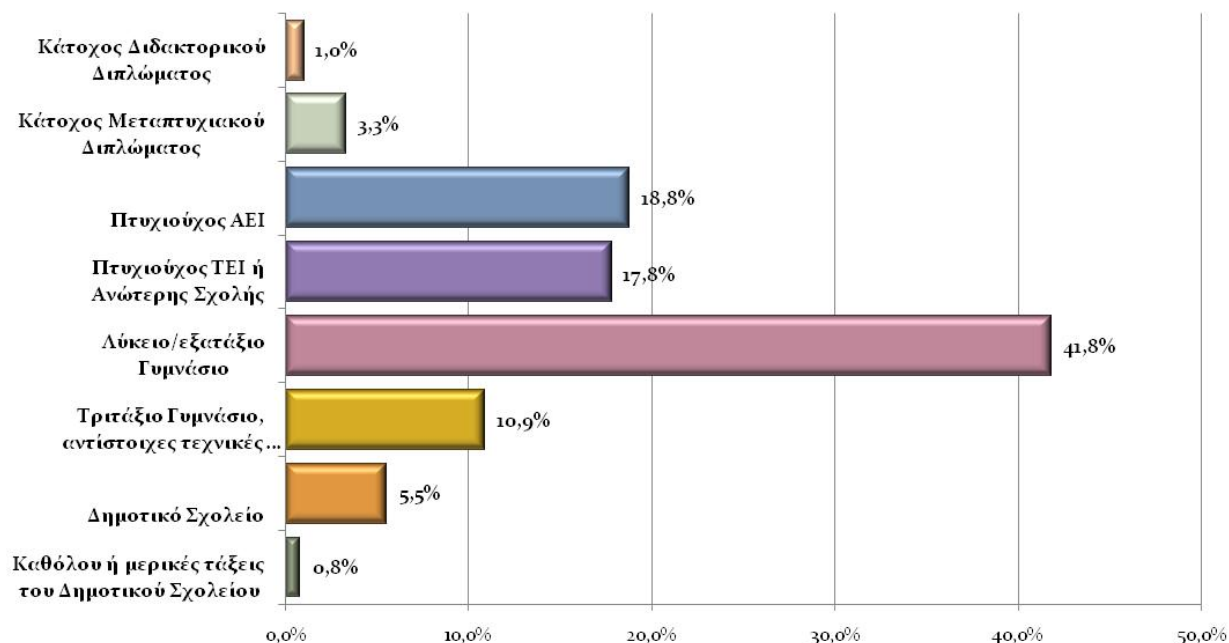

Φύλο

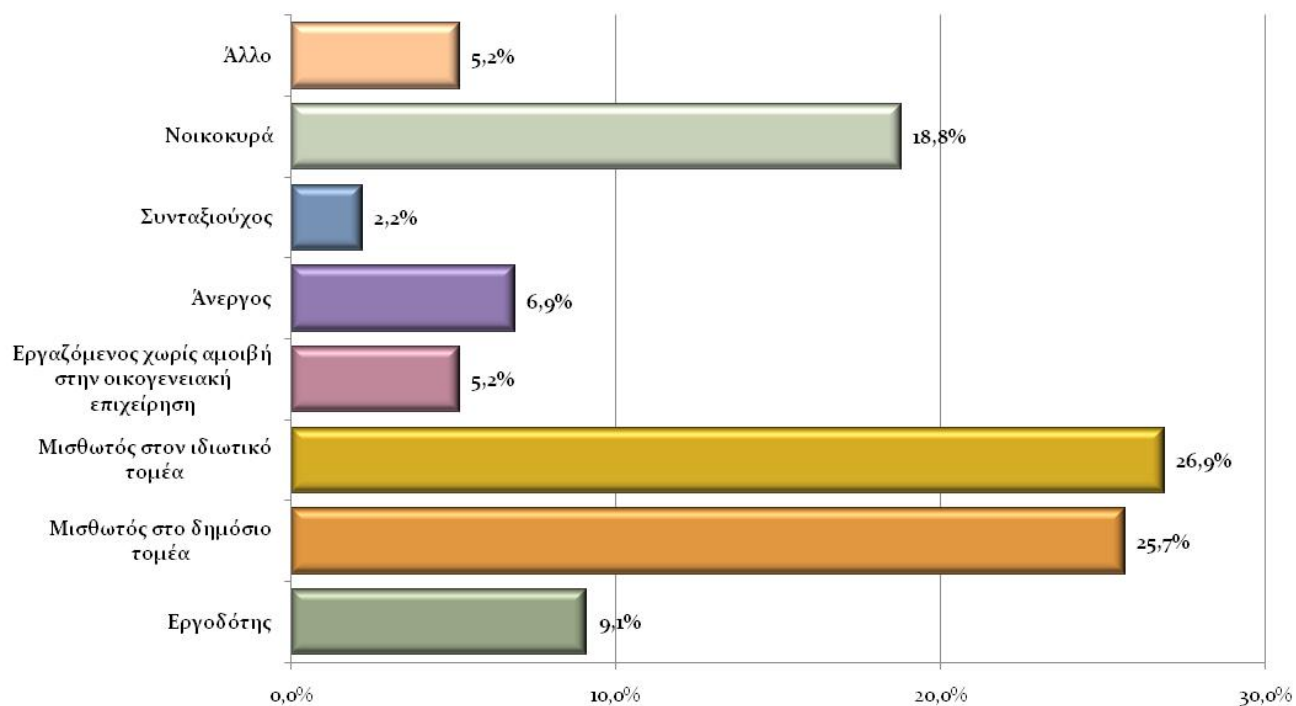

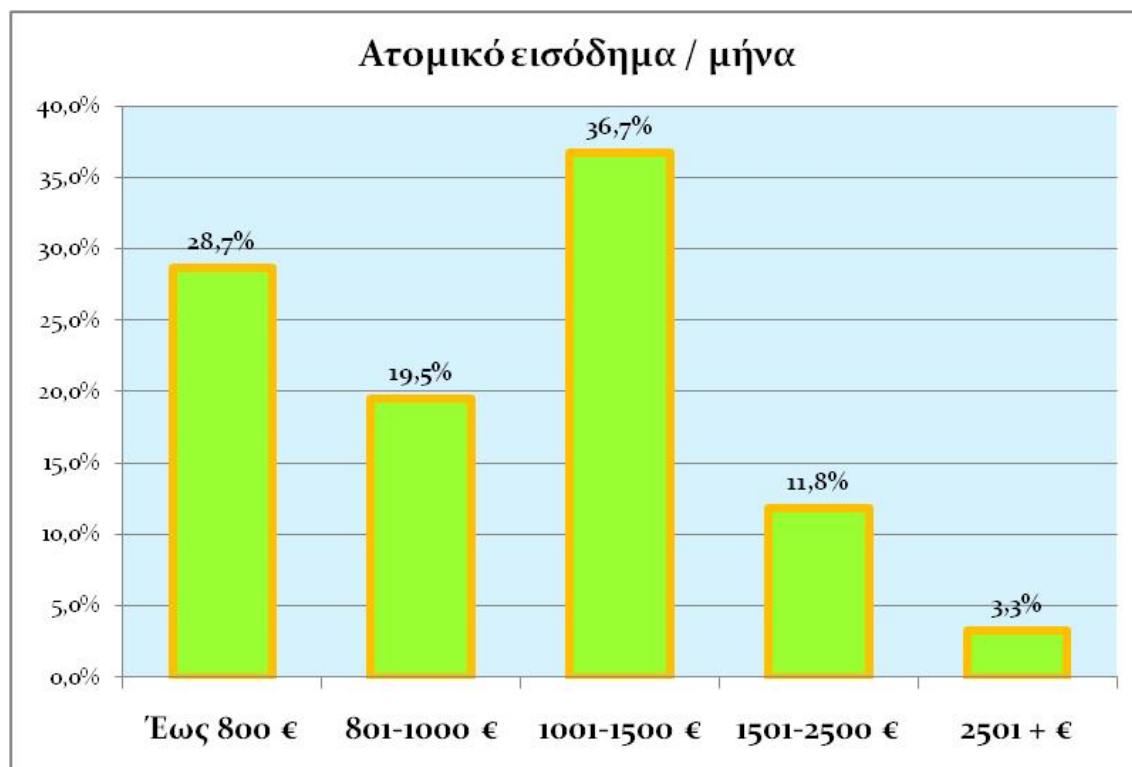

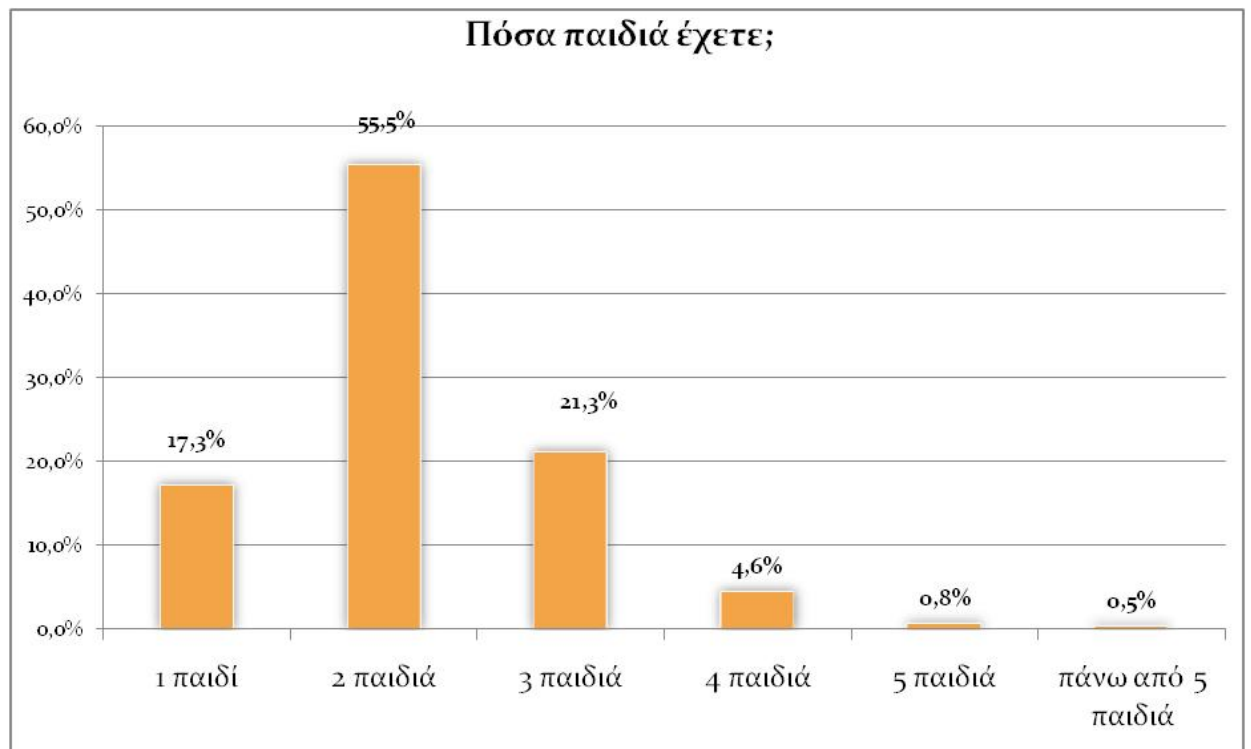
Ποιος είναι ο ανώτερος τίτλος σπουδών σας;

Στη κύρια απασχόλησή σας είστε

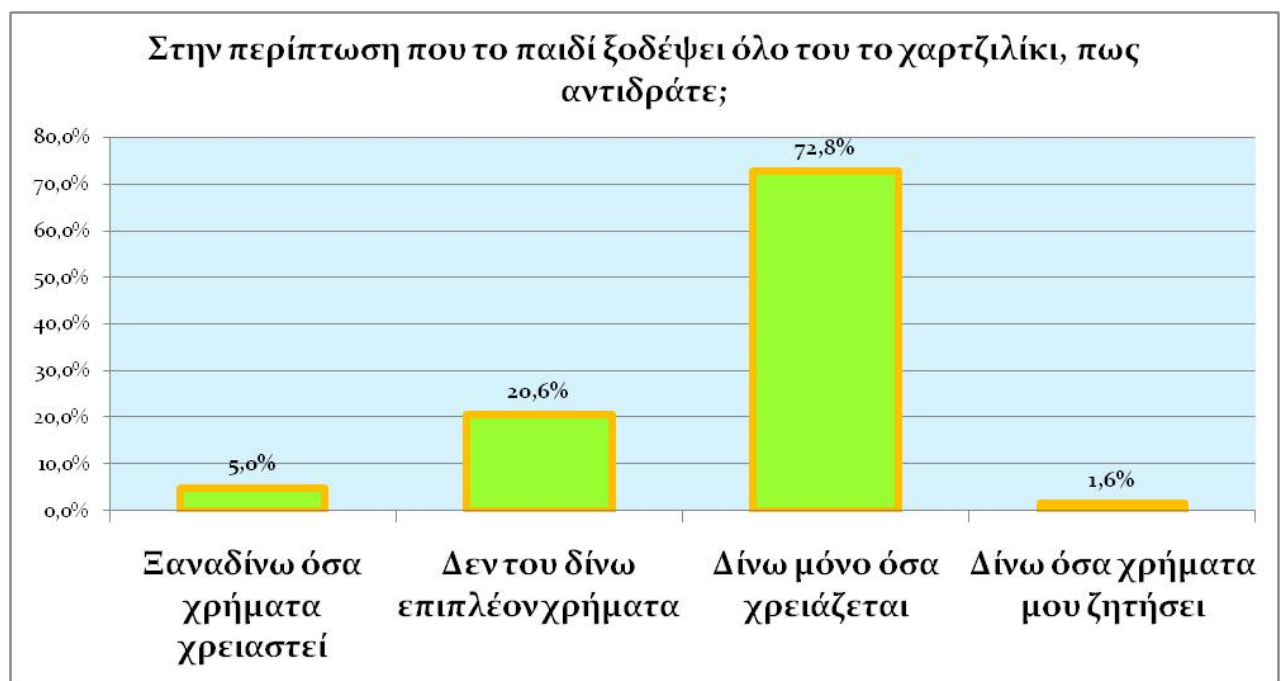
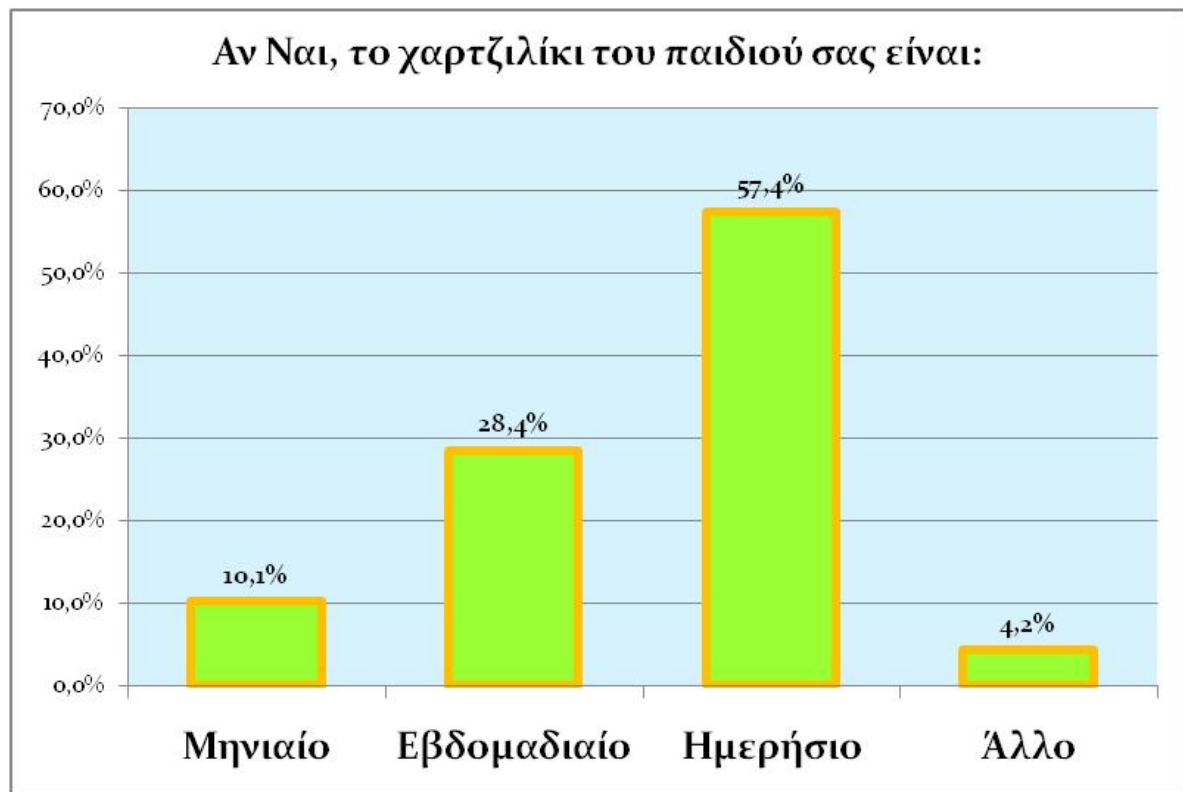
2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Θεωρείτε σκόπιμη την ενημέρωση του παιδιού σας σχετικά με τον οικογενειακό προϋπολογισμό;

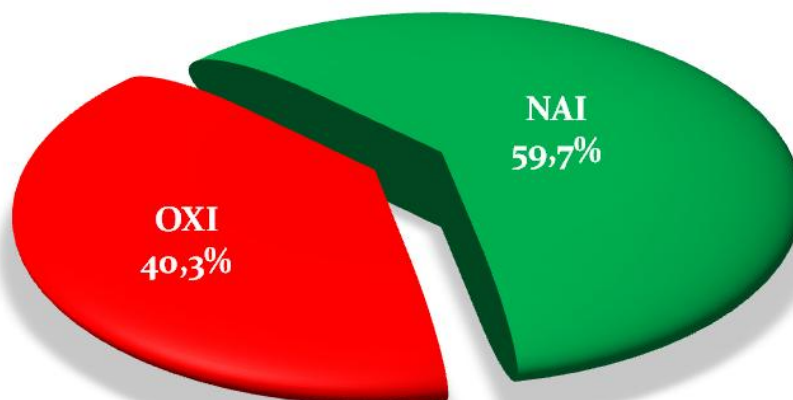
Δίνετε στο παιδί σας τη δυνατότητα, να διαχειριστεί το δικό του χαρτζιλίκι;

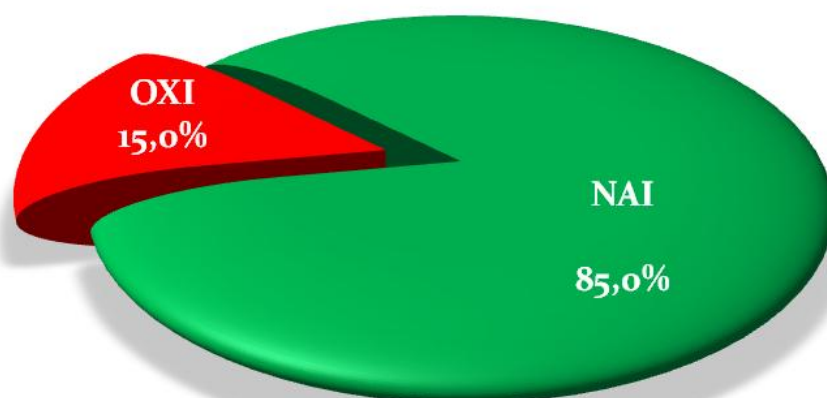

3. ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΑΓΟΡΕΣ

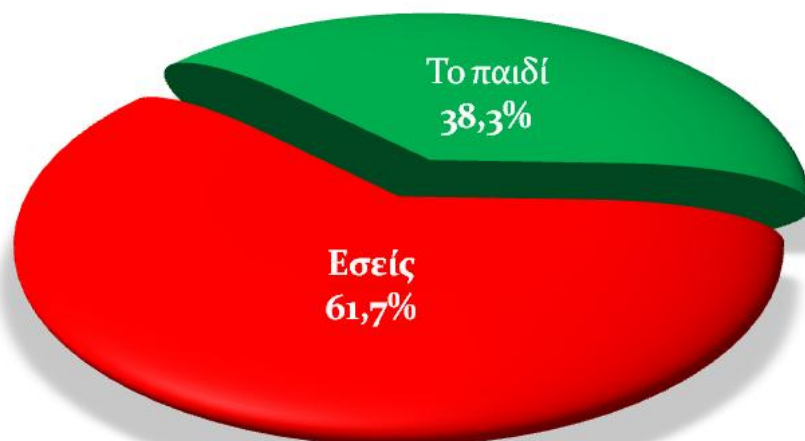
Συμμετέχει το παιδί σας στη διαμόρφωση της λίστας των οικογενειακών αγορών;

Σας συνοδεύει το παιδί σας στις αγορές των βασικών αγαθών (τρόφιμα κτλ);

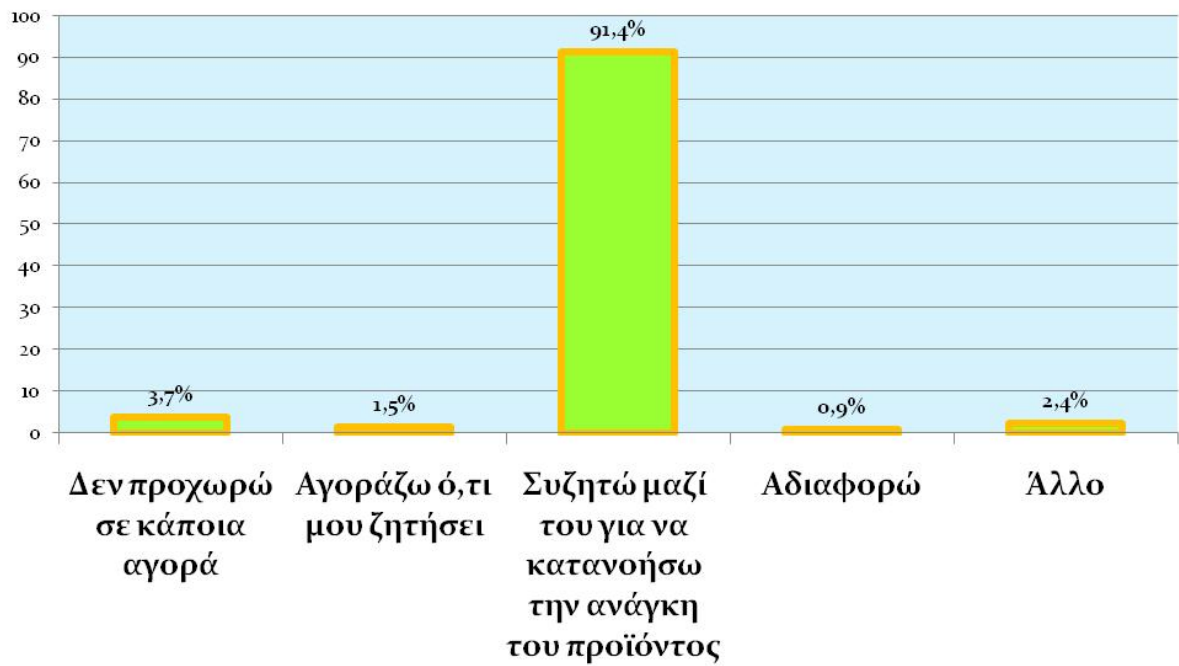
Στις αγορές ένδυσης και υπόδησης, την τελική απόφαση έχει:

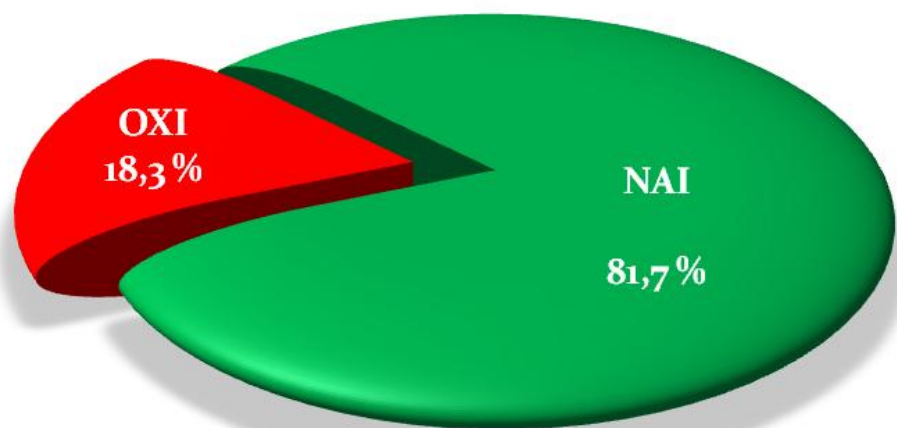
Επεμβαίνετε στις επιθυμίες αγορών που θέλει να κάνει το παιδί σας;

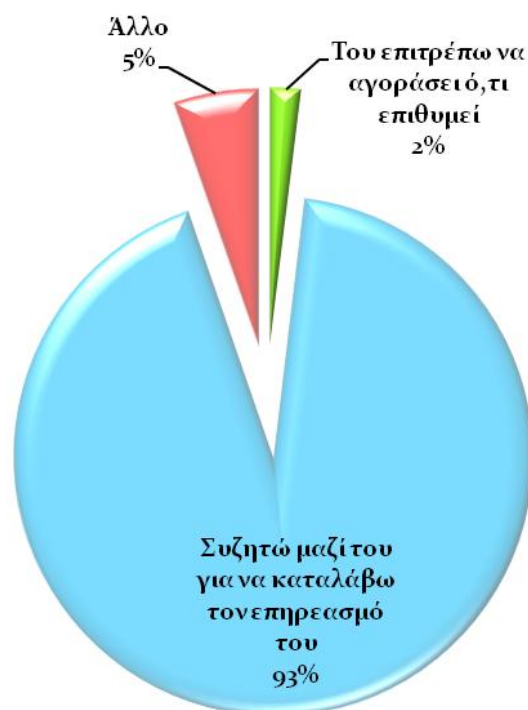
Όταν το παιδί, σας ζητάει κάτι πέραν της λίστας αγορών σας, πώς αντιδράτε;

Θεωρείτε ότι το παιδί σας επηρεάζεται στην επιλογή προϊόντων από την εικόνα των συνομηλίκων του;

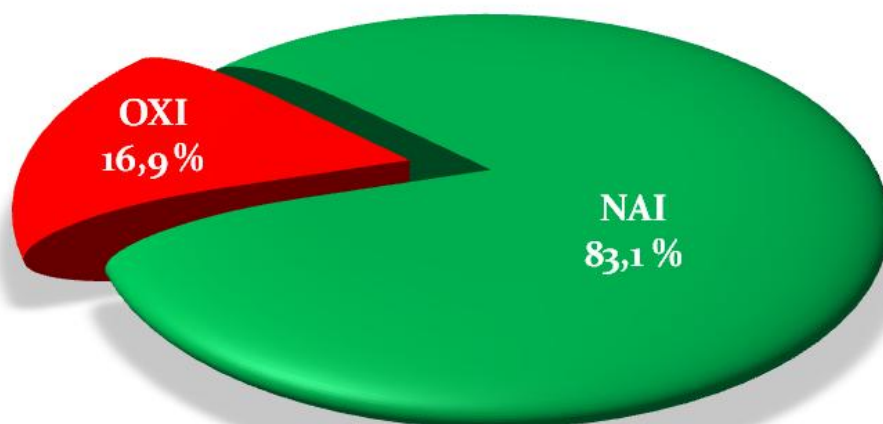

Αν Ναι, πώς το αντιμετωπίζετε;

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Θεωρείτε πως το σχολικό περιβάλλον επηρεάζει το παιδί στις καταναλωτικές του συνήθειες;

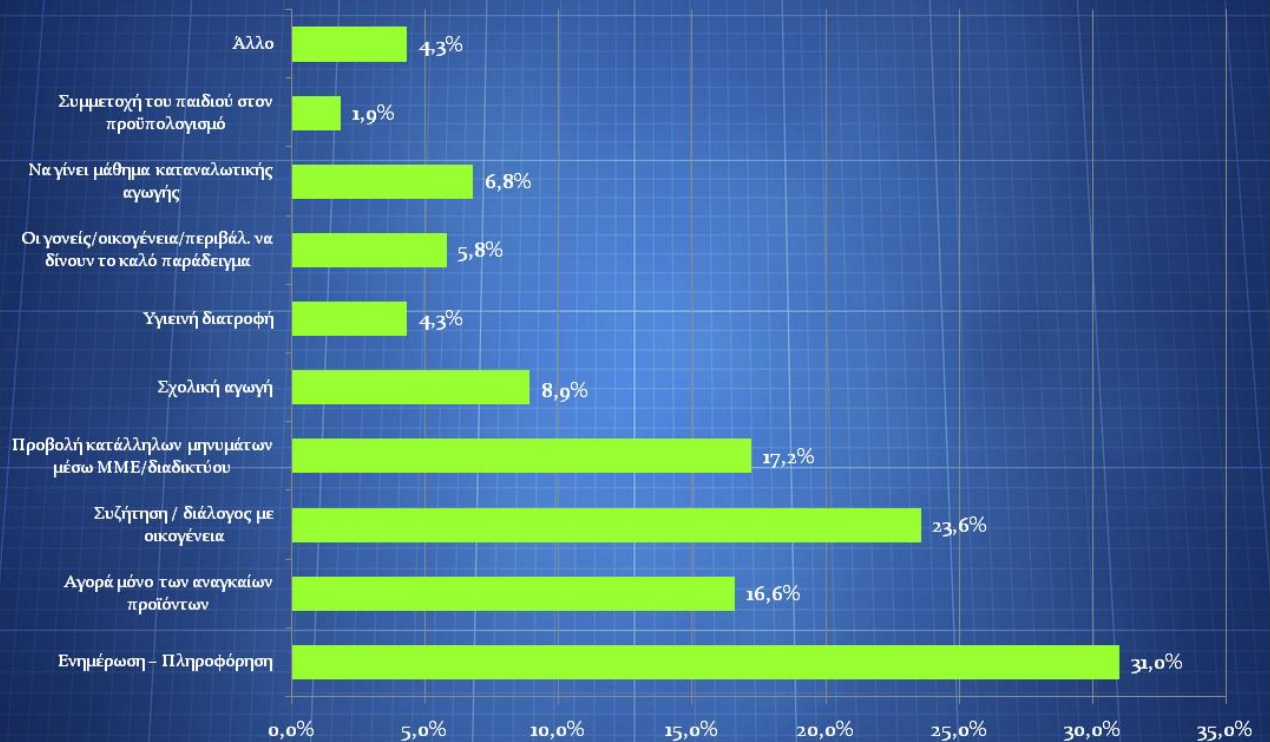
Έχετε συζητήσει ποτέ με το παιδί σας για τα προϊόντα παιδικής, υποχρεωτικής και παράνομης εργασίας;

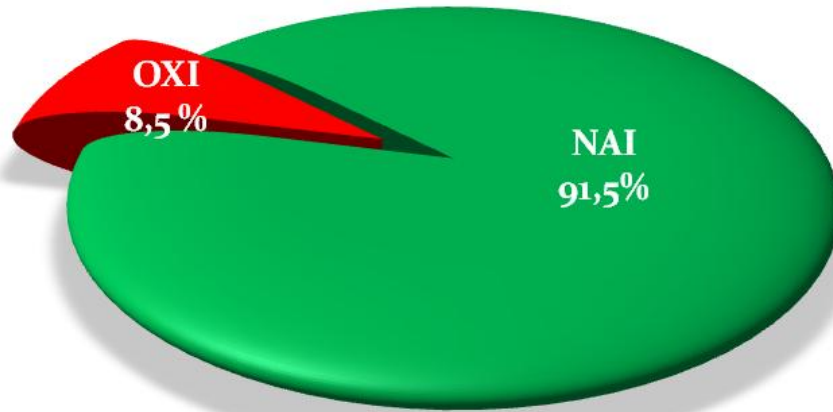
Θεωρείτε σημαντική για το παιδί σας την εκμάθηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του καταναλωτή;

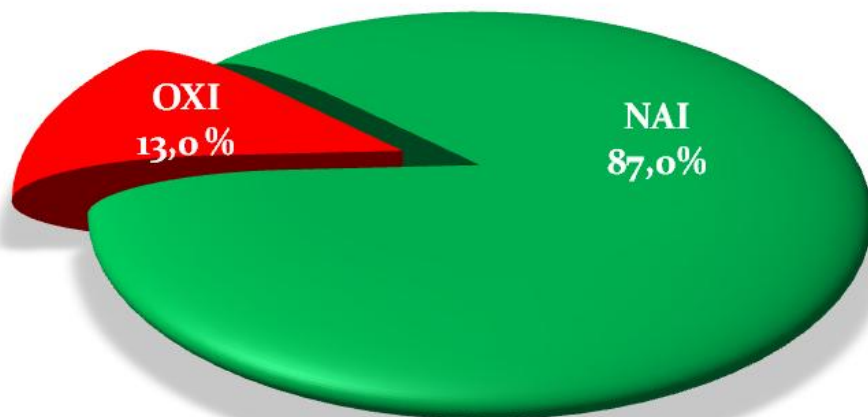
Τρόποι ευαισθητοποίησης και διαμόρφωσης καταναλωτικής κουλτούρας

Συζητάτε με το παιδί σας για τις διαφημίσεις (σχολικών, ένδυσης, υπόδησης) και τα παραπλανητικά μηνύματα που ενδεχομένως κρύβονται μέσα σε αυτές;

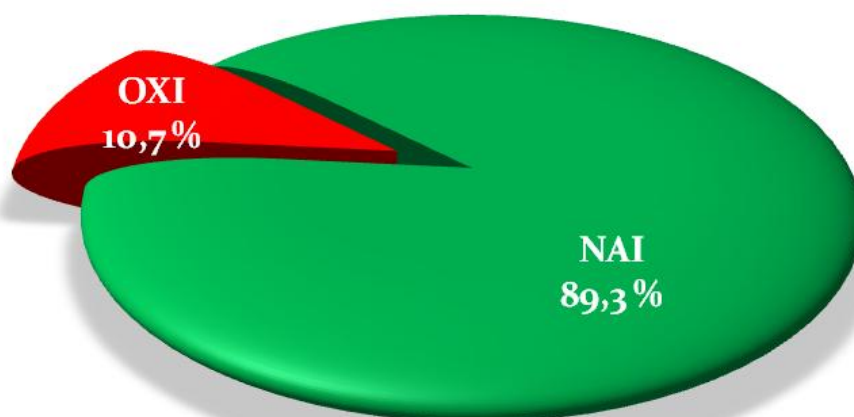

Θεωρείτε σκόπιμη την εισαγωγή ενός μαθήματος καταναλωτικής αγωγής στο σχολικό πρόγραμμα των παιδιών;

5. ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Εκπαιδεύετε το παιδί σας στην ανάγνωση των ετικετών των προϊόντων ;

Συζητάτε με το παιδί σας για την υγιεινή και ασφάλεια των προϊόντων;

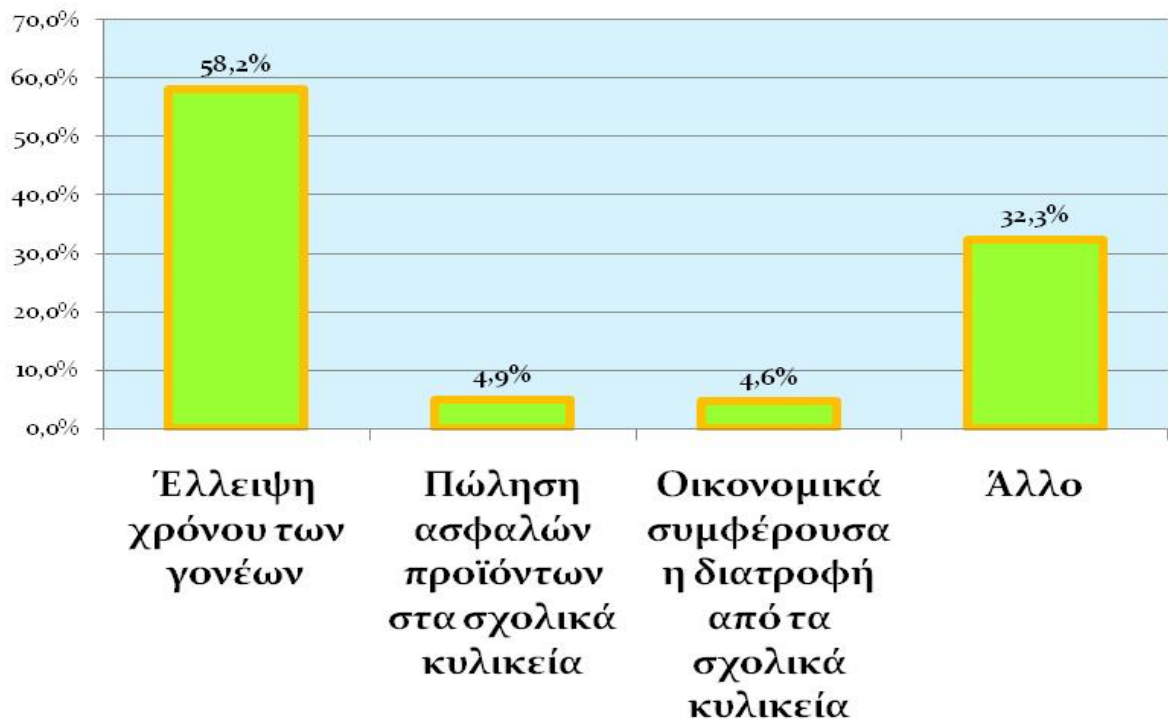
Είστε ενήμεροι για τα προϊόντα που σύμφωνα με το νόμο
θα έπρεπε να διανέμονται στα σχολικά κυλικεία;

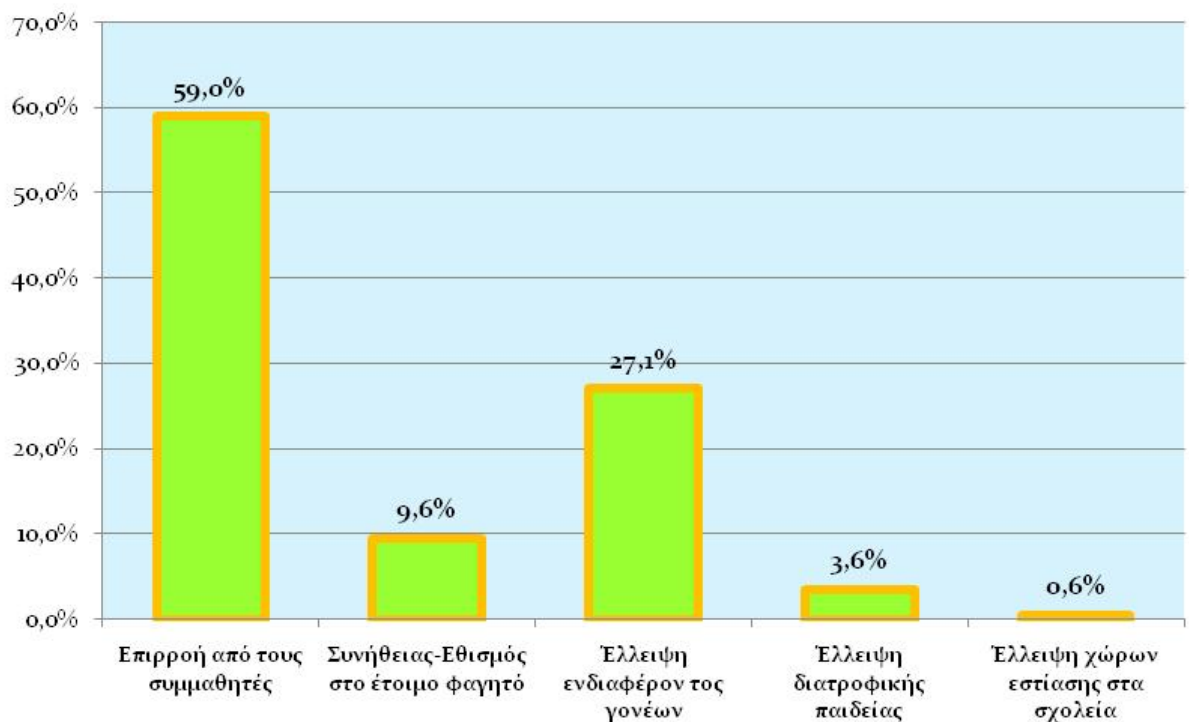
Είστε της άποψης πως τα παιδιά θα πρέπει να
διατρέφονται στα σχολεία;

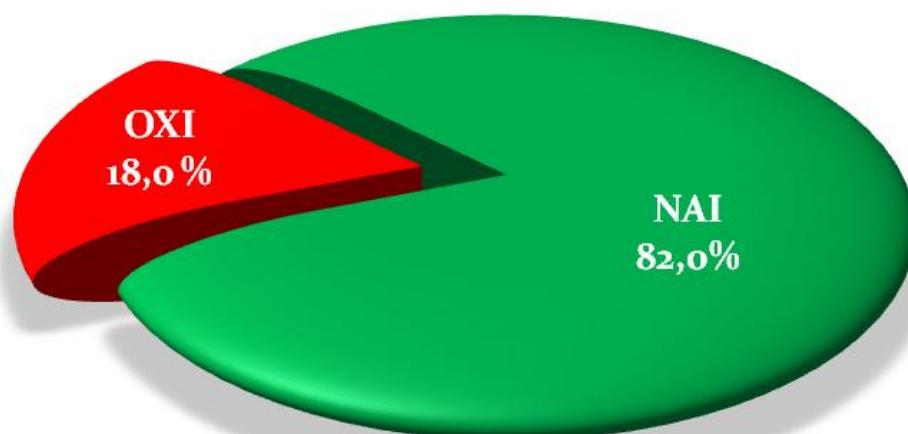
Για ποιό λόγο πιστεύετε πως αρκετά παιδιά δεν παίρνουν κολατσιό από το σπίτι τους;

Άλλος λόγος που αρκετά παιδιά δεν παίρνουν κολατσιό από το σπίτι τους;

Ενημερώνεστε καθημερινά και επακριβώς από το παιδί σας για τα προϊόντα που καταναλώνει από το σχολικό κυλικείο;

ΕΝΩΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ιουλιανού 28, 10433 Αθήνα, 6^{ος} όροφος,

Τηλ.: 210 8817730, Φαξ: 210 8817784

www.eeke.gr, info@eeke.gr

ΕΡΕΥΝΑ:

ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2010

A/A Ερωτ/γίου

Συμπληρώνεται από την Ένωση Εργαζομένων Καταναλωτών Ελλάδας

ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

*ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΑΠΟ ΕΝΑΝ ΓΟΝΕΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΑΡΙΘΜΟ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ*

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΤΕ ΜΕ ΣΤΥΛΟ

Όνομα Σχολείου:

Δήμος:

Νομός:

Ημερομηνία:

ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΟΣ

1. Φύλο του ερωτώμενου:

(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Ανδρας	
Γυναίκα	

2. Ηλικία: Τι ηλικία έχετε;

(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Έως 24 ετών	
25-34 ετών	
35-44 ετών	
45-54 ετών	
55-65 ετών	
65 ετών και άνω	

3. Τόπος διαμονής:

(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Αθήνα - Πειραιάς	
Θεσσαλονίκη, Πάτρα	
Άλλη πόλη (διευκρινίστε)	

4. Ποιος είναι ο ανώτερος τίτλος σπουδών σας;

(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Καθόλου ή μερικές τάξεις του Δημοτικού Σχολείου	
Δημοτικό Σχολείο	
Τριτάξιο Γυμνάσιο, αντίστοιχες τεχνικές σχολές	
Λύκειο/εξατάξιο Γυμνάσιο	
Πτυχιούχος ΤΕΙ ή Ανώτερης Σχολής	
Πτυχιούχος ΑΕΙ	
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος	
Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος	

5. Στη κύρια απασχόλησή σας είστε:

(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Εργοδότης	
Μισθωτός στο δημόσιο τομέα	
Μισθωτός στον ιδιωτικό τομέα	
Εργαζόμενος χωρίς αμοιβή στη οικογενειακή επιχείρηση	
Άνεργος	
Συνταξιούχος	
Νοικοκυρά	
Άλλο:.....	.....

6. Τί ατομικό εισόδημα έχετε περίπου το μήνα;
(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Έως 800 €	
801-1000 €	
1001-1500 €	
1501-2500 €	
2501 και άνω €	

7. Τί οικογενειακό εισόδημα έχετε περίπου το μήνα (μαζί με του/της συζύγου);
(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Έως 800 €	
801-1000 €	
1001-1500 €	
1501-2500 €	
2501-3500 €	
3501-5000 €	
5001-7000 €	
7001 και άνω €	

8. Πόσα παιδιά έχετε;
(Σημειώστε με X μία απάντηση)

1 παιδί	
2 παιδιά	
3 παιδιά	
4 παιδιά	
5 παιδιά	
Πάνω από 5 παιδιά	

Διαχείριση Οικονομικού Προϋπολογισμού

1. Θεωρείτε σκόπιμη την ενημέρωση του παιδιού σας σχετικά με τον οικογενειακό προϋπολογισμό;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

2. Δίνετε στο παιδί σας τη δυνατότητα, να διαχειριστεί το δικό του χαρτζιλίκι;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

3. Αν Ναι, το χαρτζιλίκι του παιδιού σας είναι:

1. Μηνιαίο ☐

2. Εβδομαδιαίο ☐

3. Ημερήσιο ☐

4. Άλλο.....

5. Τι ποσό δίνετε στο παιδί σας κάθε μήνα για τα έξοδά του;

(Συμπληρώσατε το ποσό για κάθε παιδί)

	Ποσό
1 ^ο παιδί	
2 ^ο παιδί	
3 ^ο παιδί	
4 ^ο παιδί	
5 ^ο παιδί	

4. Στην περίπτωση που το παιδί ξοδέψει όλο του το χαρτζιλίκι, πως αντιδράτε;

(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Ξαναδίνω όσα χρήματα χρειαστεί	
Δεν του δίνω επιπλέον χρήματα	
Δίνω μόνο όσα χρειάζεται	
Δίνω όσα χρήματα μου ζητήσει	

Παιδί και Αγορές

1. Συμμετέχει το παιδί σας στη διαμόρφωση της λίστας των οικογενειακών αγορών;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

2. Σας συνοδεύει το παιδί σας στις αγορές των βασικών αγαθών (τρόφιμα κτλ) ;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

3. Στις αγορές ένδυσης και υπόδησης, την τελική απόφαση έχει :

1. Το παιδί ☐

2. Εσείς ☐

4. Επεμβαίνετε στις επιθυμίες αγορών που θέλει να κάνει το παιδί σας ;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

5. Όταν το παιδί, σας ζητάει κάτι πέραν της λίστας αγορών σας, πώς αντιδράτε;
(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Δεν προχωρώ σε κάποια αγορά	
Αγοράζω ό,τι μου ζητήσει	
Συζητώ μαζί του για να κατανοήσω την ανάγκη του προϊόντος και πράττω ανάλογα	
Αδιαφορώ	
Άλλο	

6. Θεωρείτε ότι το παιδί σας επηρεάζεται στην επιλογή προϊόντων από την εικόνα των συνομηλίκων του;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

7. Αν Ναι, πώς το αντιμετωπίζετε;
(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Του επιτρέπω να αγοράσει ό,τι επιθυμεί	
Συζητώ μαζί του για να καταλάβω τον επηρεασμό του	
Άλλο	

Κοινωνική Ευθύνη

1. Θεωρείτε πως το σχολικό περιβάλλον επηρεάζει το παιδί στις καταναλωτικές του συνήθειες;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

2. Έχετε συζητήσει ποτέ με το παιδί σας για τα προϊόντα παιδικής, υποχρεωτικής και παράνομης εργασίας;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

3. Θεωρείτε σημαντική για το παιδί σας την εκμάθηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του καταναλωτή;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

4. Ποιοι κατά τη γνώμη σας είναι οι τρόποι ευαισθητοποίησης και διαμόρφωσης της καταναλωτικής κουλτούρας;

---

5. Συζητάτε με το παιδί σας για τις διαφημίσεις (σχολικών, ένδυσης, υπόδησης) και τα παραπλανητικά μηνύματα που ενδεχομένως κρύβονται μέσα σε αυτές;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

6. Θεωρείτε σκόπιμη την εισαγωγή ενός μαθήματος καταναλωτικής αγωγής στο σχολικό πρόγραμμα των παιδιών;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

Ποιότητα και Ασφάλεια Προϊόντων

1. Εκπαιδεύετε το παιδί σας στην ανάγνωση των ετικετών των προϊόντων (ημερομηνίες παραγωγής-λήξης, συστατικά, λιπαρά κτλ) ;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

2. Συζητάτε με το παιδί σας για την υγιεινή και ασφάλεια των προϊόντων;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

3. Είστε ενήμεροι για τα προϊόντα που σύμφωνα με το νόμο θα έπρεπε να διανέμονται στα σχολικά κυλικεία;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

4. Είστε της άποψης πως τα παιδιά θα πρέπει να διατρέφονται στα σχολεία;

1. Με κολατσιό από το σπίτι ☐

2. Με τρόφιμα των κυλικείων ☐

5. Για ποιό λόγο πιστεύετε πως αρκετά παιδιά δεν παίρνουν κολατσιό από το σπίτι τους;

(Σημειώστε με X μία απάντηση)

Έλλειψη χρόνου των γονέων	
Πώληση ασφαλών προϊόντων στα σχολικά κυλικεία	
Οικονομικά συμφέρουσα η διατροφή από τα σχολικά κυλικεία	
Άλλο	

6. Ενημερώνεστε καθημερινά και επακριβώς από το παιδί σας για τα προϊόντα που καταναλώνει από το σχολικό κυλικείο;

1. Ναι ☐

2. Όχι ☐

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας!

